Viðmerkingar

Tá ið mett verður um støðið í føroyskum skúlaskapi

Viðmerkingar til Olaus Jespersen, lim í Ráðleggingarnevnd Fólkaskúlans

Í grein í Dimmalætting 12. februar 1997 ger Olaus Jespersen, námsfulltrúi, viðmerkingar til okkurt av tí, ið Eyðun á Borg, lærari á Argjum, hevur ført fram viðvíkjandi spurninginum um føroyskt og danskt í fólkaskúlanum.

Fyri ella ímóti?

»Fjøld av fólki, bæði lærarar, foreldur og onnur, taka undir við at flyta byrjanardanskt úr 3. flokki upp í 4. flokk,« hevur argjamaðurin hildið uppá.

Og fulltrúin svarar:

»Mær kunnugt vóru tað bert fýra lærarar, sum í viðmerkingunum til álitið mæltu til at flyta danskt úr 3. upp í 4. flokk ...«

Og síðan ger hann hesa niðurstøðu:

»Hinir 640 lærararnir í fólkaskúlanum, sum ikki mæltu til at flyta danskt, mugu vit rokna við taka undir við, at danskt skal verða verandi í 3. flokki.«

Nú kundi alt fyri eitt verið sagt, at hetta er nóg mikið. Niðurstøðan omanfyri man so staðiliga hava við sær, at eingin kann taka Olaus Jespersen fyri fult í hesum máli – men kortini nakrar reglur um henda spurning:

Tað var nýstovnaða Móðurmálsfelagið, ið á sinni – í 1981 – reisti spurningin um at flyta byrjanardanskt úr 3. upp í 4. flokk. Hetta varð ikki gjørt av illvild móti donskum, men av tí at limir felagsins fylgdu við tíðini og dugdu at siggja, at danskt tá í okkara samfelag stóð *væl* sterkari enn bara tiggju ár frammanundan, og so gav felagið eisini ta grund, at serliga bókliga veikir næmingar – men eisini øll skúlabørn yvirhøvur – fóru at fáa frama av, at teir fingu eitt ár aftrat friðhalgað til føroyska grundstøði sítt.

Á hvørjum einasta aðalfundi upp gjøgnum áttatiárini – og mangir teirra vóru fjølmentir – varð hesin spurningur drigin fram aftur og støðutakanin staðfest við fullari undirtøku. Og tá var limatalið í Móðurmálslærarafelagnum um 150 limir.

Olaus og politikkurin

Olaus er í grein síni firtin um, at Eyðun á Borg hevur undrast á, at ein tjóðveldismaður í ráðleggingarnevndini, Olaus sjálvur, er farin í part við tveimum sambandsmonnum í spurninginum um føroyskt og danskt í fólkaskúlanum.

Til hetta erkvisnið er stutt at siga, at tú skalt ikki hava kannað nógv í føroyskari skúlasøgu til at koma til ta niðurstøðu, at drátturin millum føroyskt og danskt *eisini* er, altíð hevur verið og altíð fer at vera ein politiskur spurningur, ikki partapolitiskur, men við atliti at grundsjónarmiðum í støðutakan til tjóðskap og rættindi. Tað er málstríð okkara í síni breidd fullgott prógv um.

Og hvør man halda, at tað eru aðrar grundir enn *politiskar*, sum fáa sambandsmannin, sum nú situr við skúlamálum í landsstýrinum, at staðfesta, at tað skal verða minnilutauppskotið hjá m.a. Olausi Jespersen, ið at enda skal vinna frama í hesum máli?

Gluggar og støði

Sum ketta upp úr høvdatrogi endar Olaus Jespersen grein sína við einum ørindi úr »Fedranna talu« uttan eftir øllum at døma yvirhøvur at hava skilt ella grunað, at seinastu reglurnar her júst eru høvuðsprógvgrundin – argumentatiónin – hjá mótparti hansara:

»Gev honum (ungdóminum) trygt at standa á og sláið so gluggarnar frá.«

Tað er júst tað, alt kjakið snýr seg um:

At uppvaksandi ættarlið í friði og náðum sleppa at halga seg til móðurmálið trý tey fyrstu skúlaárini, so tey fáa trygt at standa á, tí gluggarnir *eru* – og tá má sjálvt ein Olaus Jespersen duga at siggja – so langt síðani slignir frá, áðrenn barnið er farið at stetla, tíansheldur er farið í skúla.

– – –

Tað er so mangt annað í hesi grein Olausar, tú kundi havt hug at gjørt viðmerkingar til, men tað verður harvið í hesum umfari.

Skal bara enda við stuttari áheitan á Olaus um ikki at gloyma sítt egna arbeiðspláss, tá ið hann rør framundir at kanna, »um støðið er nóg høgt – á skúlum, læraraskúlum, hægri skúlum og setrum.«

Á Landsskúlafyrisitingini sjálvari man vera hóskiligt at byrja, tá ið mett verður um støðið í føroyskum skúlaskapi.

Hattarvík
16. februar 1997
Árni Dahl

Føroyar og oljan

Heini O. Heinesen, formaður í tingbólki Tjóðveldisfloksins, svarar spurningum frá studentaskúlanæmingum úr Suðuroy

• Hvørji búskaparlig árin kann oljupeningurin væntast at fáa?
(Hvønn politikk skulu vit reka í hesum sambandi – hvat meinar Tjóðveldisflokkurin?)

• Hvønn týdning kann oljupeningurin væntast at fáa fyri ríkisrættarligu støðu Føroya?
(Hvønn politikk skulu vit reka í hesum sambandi – hvat meinar Tjóðveldisflokkurin?)

– – –

Eg fari at taka tann seinna spurningin fyrst – um ríkisrættarligu støðu Føroya í sambandi við eina møguliga oljuvinnu.

Tað kann gerast ein stórur spurningur, um vit kunnu føla okkum trygg í tí, at tað verða vit føroyingar, sum fara at fáa allan tann pening, sum ein møgulig oljuvinna kastar av sær. Her meini eg við tað avgjald, sum landskassin skuldi fingið, eini 25%.

Um vit taka Hetland sum dømi, so skuldi føroyska undirgrundin kunnað givið einar 800-1.000 milliardir krónur í dagsprísi. Hetta svarar til 250 milliardir í avgjaldi til landskassan (statskassan), um Føroyar vóru ein suverenur statur. Hetta er tað sama sum inntøka landskassans í 100 ár.

Men Føroyar eru ikki ein suverenur statur. Sambært donsku grundlógini eru Føroyar ein partur av danska ríkinum.

Tá ið sagt verður, at vit hava yvirtikið umsitingina av møguligum ráevnum í undirgrundini, vil tað siga, at vit kunnu lóggeva á økinum. Men tað stendur ongastaðni skrivað, hvussu møguligur oljupeningur skal býtast millum ríkispartarnar.

Veruleikin er tann, at vit hava fingið loyvi at umsita ráevnini í føroysku undirgrundini vegna danska kongaríkið, sum Føroyar eru ein partur av sambært altjóða rætti.

Núukunnu vit so spyrja: Hvør hevur givið dønum henda rætt?

Svarið á spurningin er stutt og greitt. Fær Tjóðveldisflokkurin makt, sum hann hevur akt, so verður føroyska tjóðveldið stovnsett. Harafturímóti kunnu vit siga, at um samríkisflokkarnir verða sitandi við ræðið eftir komandi løgtingsval – so verða Føroyar knýttar nógv fastari at Danmørkini enn nakrantíð áður, um olja er í undirgrundini.

Sjálvandi vóna vit í Tjóðveldisflokkinum, at føroyingar verða meiri tjóðskaparsinnaðir, tá ið tað er prógvað, at olja í stórum nøgdum er í føroysku undirgrundini.

Fyrr var illa.

Tað kann tí vera ein stórur spurningur, um vit skulu geva loyvi til at útvinna olju í stórum nøgdum í føroysku undirgrundini, fyrr enn ognarrætturin er greiddur. Tað er eisini umráðandi, hvussu skjótt oljan verður tikin upp. Fyri føroyska samfelagið er tað best, um hetta ikki gongur ov skjótt. Tað er ið hvussu er ikki nøkur grund til at taka oljuna upp úr føroysku undirgrundini til at gjalda skuldina hjá danska statskassanum við.

Til tann fyrra spurningin, sum ljóðar: »Hvønn politikk skulu vit reka í sambandi við eina møguliga oljuvinnu?«:

Tjóðveldisflokkurin meinar, at vit fyrst og fremst eiga at konsolidera okkara samfelag so væl sum gjørligt við at uppbyggja ein føroyskan búskap, sum er leysur av tí danska. Tað er treytin fyri, at komandi ættarlið eisini kunnu fáa ágóðan av oljuni.

Nakrir av málsetningunum kunnu vera:

1. Niðurgjalda almennu skuldina (landskassaskuldina) og yvirtaka kommunuskuldina.
   Hetta ger, at skattatrýstið fellur munandi, eins væl og meirvirðisgjaldið eisini kann lækka.
2. Danski statsstuðulin fellur burtur. Hetta klára vit sjálvi, við tað at vit koma at hava ráð til at gera okkara vinnulív kappingarført (hetta komi eg til aftur seinni).
3. Vit eiga at brúka neyðugan pening til gransking (vørumenning) og annað organiserandi arbeiði, ið kann vera við til at stuðla uppundir og gera karmar um ymiskar framtíðarrættaðar vinnur, ið eru vitanartungar (vinnur, ið krevja stóra vitan) og geva nógv avkast til samfelagið og nógv arbeiðspláss. Sjálvandi halda vit fram at menna verandi vinnur á kappingarførum stigi – fiskivinnuna og serliga alivinnuna. Men dentur eigur serliga at verða lagdur á alternativar vinnur.
4. Vit útvega føroyskum ungdómi lestrarpláss á hægri lærustovnum í nógvum ymiskum londum, so núverandi skaðiliga mynstur kann brótast, har føroyingar at kalla bert læra í Danmark og á tann hátt verða innigirdir málsliga og mentanarliga. Vit fara at hava ráð til at útbyggja Fróðskaparsetur Føroya sum frálæru- og granskingarstovn, so vit kunnu hava studentaumbýti við ymisk lond.
5. Vit eiga, ið hvussu er, ikki at økja um raksturin av okkara samfelag. Tá eiga vit heldur at gera neyðugar íløgur, sum gera Føroyar til eitt nútímans samfelag, sum er kappingarført á so nógvum økjum sum gjørligt.

Heini O. Heinesen
løgtingsmaður

Viðmerkingar til kjakið um nýggja fólkaskúlalóg

Tað, sum ofta eyðkennir kjakið um skúlan, er konservativisma. – Alt skal helst vera, sum tá ið vit vóru ung; men hugsa vit okkum um, mega vit koma til ta sannføring, at tað ber als ikki til at hugsa so. Samfelagið broytist alla tíðina, og sjálvsagt má skúlin fylgja við.

Onkur vil vera við, at henda broytingin, sum nú kemur, einans skal laga seg eftir teimum sparingum, sum landsstýrið fremur í løtuni; men eg velji heldur at halda, at landsstýri og løgting eru so mikið at sær komin, at tey vita, at skúlin er ikki ein útreiðsla, men heldur ein skilagóð íløga, og tí verður henda broytingin gjørd soleiðis, at hon á skilabesta hátt kann tæna okkara ungdómi.

Vit kunnu so spyrja, hvar ið neyðugt er at broyta og styrkja verandi lóg.

Sjálv havi eg verið lærari í føroyskum í fólkaskúlanum í 25 ár, og eg má siga, at her er neyðugt at styrkja um og broyta.

Móðurmálsundirvísingin er, sum leiðbeinandi lesiætlanin sigur tað, beinleiðis fortreyt fyri kunnleikamenning og menning í øllum lærugreinum skúlans.

Vit eru øll vitandi um, at okkara »litla« móðurmál hevur neyvan verið fyri størri ávirkan uttanífrá enn júst nú, og somuleiðis vita vit, at foreldur, ið hava nógv um at vera, og ovfyltir ansingarstovnar hava alt ov lítla tíð at taka sær av børnunum og geva teimum tann málsliga førleika, sum skal til, skulu tey læra at lesa.

Børnini eru sera orðafátøk og hugtaksfátøk, tá ið tey koma í skúla nú á døgum. Sum lærari undrast tú og harmast um støðuna; men hetta er veruleiki, og hetta noyðast vit at gera nakað við, tí vit vita, at onga aðra staðni í verðini uttan í Føroyum kunnu føroysk børn læra móðurmál sítt – hetta móðurmálið, sum er treytin fyri teirra samleika og kunnleikamenning í øllum øðrum lærugreinum.

Latum okkum hyggja at, hvussu stórt tímatal grannalond okkara og vit seta av til móðurmálsundirvísingina tey fyrstu trý skúlaárini:

	1. flokkur tímar	2. flokkur tímar	3. flokkur tímar
Danmark	8-10	8-9	7-10
Svøriki	8-11	8-10	9-11
Finnland	7-8	7	5-7
Føroyar	6-7	6-7	6

Vit siggja, at Danmark og Svøriki hava nærum dupult so nógvar tímar sum vit, og tó vísa royndir, sum eru gjørdar, at lesiførleikin hjá teimum ikki er nøktandi. Men hetta verður sjálvandi tikið í størsta álvara hjá teimum, og tí fer móðurmálsundirvísingin í hesum londum at verða munandi styrkt.

Eitt annað, sum hevur sera stóran týdning fyri móðurmálið, er, at tað fær náðir at festa seg og búnast óávirkað av øðrum málum tey fyrstu trý skúlaárini. Hesi árini skulu vit geva børnunum ta kjølfestu, sum byggjast skal á víðari í lívinum.

Royndir úti í heimi hava víst, at tað er óheppið at byrja við fremmandum máli, áðrenn móðurmálið hevur fest seg, men royndirnar vísa eisini, at tað er nógv lættari at læra fremmand mál, tá ið tú fyrst hevur lagt góðar lunnar undir egið mál.

Hesum veruleika handla onnur lond eftir, og tí fara tey ikki undir at læra børnini fremmand mál fyrr enn í 4. flokki.

Hví skulu vit so ikki læra av teirra royndum og gera tað sama sum tey?

Um vit skulu hava ein fólkaskúla, sum ikki stendur aftan fyri teir bestu í grannalondum okkara, sum Olaus Jespersen heldur í grein síni um hetta sama evnið, so noyðast vit, ið hvussu so er, at lúka hesar treytir:

1. Vit skulu hava dupult so nógvar tímar um vikuna í føroyskum fyrstu trý skúlaárini.
2. Vit skulu bíða við fremmandamáli, til børnini koma í 4. flokk.

Aftrat hesum fari eg at mæla politikarum okkara til at økja um vikutímatalið hjá børnunum frá 4. flokki og uppeftir, so pláss verður fyri, at tey fáa lært meiri av føroyskum og fremmandamálini danskt og enskt væl og virðiliga.

Olaus Jespersen biður í grein síni um »konkreta« vitan um orsøkirnar fyri at flyta danskt upp í 4. flokk. Omanfyri havi eg nevnt nakað av ítøkiligari vitan, sum talar fyri hesum; men annars er lætt at koma við málsligum dømum úr gerandisdegnum í skúlanum, sum tala fyri tí sama. Lat meg taka nøkur dømi frá einum øki, har vit føroyingar skuldu kent okkum so toluliga heima, eg hugsi um fisk, fugl, kriatúr og tøting.

Í dag hevur fiskur hvørki roðslu, skræðu, táknur ella stert, nei, hann hevur fingið skinn, gellur og hala. Fuglur hevur ikki nev og vel longur, hann hevur fingið munn og hala. Fuglur verpur ikki longur, nei, hann leggur egg. Ærnar lemba ikki lomb, tær leggja ungar. Kýrnar kálva ikki kálvar, nei, tær eru sanniliga farnar at føða ungar.

Fara vit so til ullina, so fara føroyskar gentur ikki út við stokkum longur, tær fara við binditoyi; tær binda ikki við stokkum sum fyrr, men við pinnum, og tað, sum tær binda, eitur ikki grovt ella fínt tógv longur, men tjúkt ella klænt garn ella band. Tær binda heldur ikki umfør, men rundur, og sanniliga draga tær heldur ikki út í nálina longur, men koyra nálina í bandið.

Eg kundi hildið fram nógv longur við nógvum líknandi dømum úr dagliga arbeiði míni, men lat meg ikki møða lesaran. – Ju, tíverri, so fátæksligt er málið hjá nógvum børnum, tá ið tey koma í skúla. Hetta er veruleiki, *og tað er sera torført at geva teimum nóg gott støðufesti í móðurmálinum við einans seks tímum um vikuna og 24 næmingum í flokkinum.*

Olaus Jespersen endar grein sína við at spyrja, hvørja barlast vit kunnu geva framtíðarmenniskjanum við sær sum førning inn í næstu øld. Svarið er so sjálvsagt – vit skulu styrkja um móðurmálið, tí so styrkja vit samleikan hjá hvørjum einstøkum, so øll hava góðan gróðrarbotn og kunnu taka ímóti teimum avbjóðingum, sum koma.

Allarseinast í grein síni siterar Olaus Jespersen úr yrking eftir Heðin Brú, fyri at undirstrika sína meining um at varðveita danskt í 3. flokki og byrja við enskum í 5. flokki. Men her mistekur OJ seg rættiliga, tí er tað nakað, Heðin Brú meinar við, tá ið hann yrkir um at kunna ungdómin um fornan arv og geva honum trygt at standa á, so er tað júst føroyskt mál og føroyska mentan.

Hevði Heðin Brú livað, hevði OJ helst fingið tátt.

Hervør Jákupsson

Nordjobb – eitt tilboð til ungdómin

Aftur í ár kunnu ungir føroyingar við áræði søkja eitt Nordjobb í norrønu grannalondunum. Bert ein treyt er: Tú skalt vera í aldrinum 18 til 26 ár.

Saman við Norrøna Felagnum umsitur Arbeiðsloysisskipanin Nordjobb í Føroyum. Hetta er norrøn verkætlan, sum byrjaði í 1985. Árið eftir vóru Føroyar við í ætlanini og hava verið tað síðani.

Í fjør summar høvdu 10.000 norrøn ungfólk roynt Nordjobb. Øll norrønu londini, Áland, Danmark, Finnland, Føroyar, Grønland, Ísland, Noreg og Svøriki, skutu upp hvør sín nordjobbara at verða kosin heiðursnordjobbari nummar 10.000. Men bert ein skuldi veljast.

Valið fall á svian Ola Ramnäs, sum lesur maskinteknikk á Chalmers lærda háskúlanum í Göteborg. Hann var í fjør summar nordjobbari hjá Hydro Aluminium í Karmøy í Noregi.

Hydro Aluminium í Karmøy hevur havt nordjobbarar í starvi alt síðani byrjanina í 1985. Tá Ola Ramnäs varð kosin nordjobbari nummar 10.000, kunngjørdi Hydro soljóðandi skriv til fjølmiðlarnar:

»Hydro Aluminium Karmøy har hatt nordjobbere siden starten i 1985. Utvekslingen har gitt oss en fin anledning til å bli kjent med og knytte flere bånd mellom de nordiske landene. Hydro Aluminium ser positivt på å engasjere ungdommer fra de nordiske land via et slikt utvekslingsprogram, da Nordjobbprogrammet ses på som et fruktbart samarbeide mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.«

(brot úr tíðindaskrivi frá Hydro Aluminium Karmøy á heysti 1996)

Júst sambandið við arbeiðsgevarar er neyðugt í hesi norrønu verkætlan. Tey, ið skipa fyri Nordjobb, hava nevniliga sett sær sum mál at lata eins mong fáa eitt Nordjobb, hetta til aldaskiftið, so at tilsamans 20.000 norrønir ungfólk hava roynt eitt Nordjobb, tá vit fara inn í ár 2000.

Sum nordjobbari fært tú eitt starv í einum av norrønu grannalondunum. Starvsskeiðið er frá miðjum mai til miðjan september, tó í mesta lagi triggjar mánaðir. Norrøna Felagið á staðnum finnur bústað og skipar fyri frítíðarvirksemi. Nordjobbarin rindar tó sjálvur ferð og uppihald, men fær løn eins og fólk á staðnum í sama starvi.

Høvið at søkja Nordjobb hava tey, ið hava fylt 18 ár, men ikki 26 ár, hin 1. juli í ár. Harafturat skal umsøkjarin hava ríkisborgararætt í einum av omanfyri nevndu londum og kunna málbera seg skilliga á antin donskum, norskum ella svenskum.

Síðsta freist at søkja Nordjobb er 15. mars. Serstøk umsóknarbløð, ið skulu nýtast, fáast frá Arbeiðsloysisskipanini og miðnámsskúlum kring landið.

Størvini, nordjobbarar fáa, eru ógvuliga ymisk. Ilt er at søkja ávís størv, men í umsóknarblaðnum fært tú høvi at velja tað virkisøkið, tú serliga hevur áhuga fyri. Lønin er hin galdandi á staðnum.

Tá umsóknarfreistin er úti, ávísir Nordjobb-ráðgevin á staðnum størv og bústað. Havast má í huga, at ikki øll, ið søkja, fáa eitt Nordjobb. Tí er umráðandi at útfylla oyðubladið av einslistum.

Á staðnum har tú fært eitt Nordjobb, skipar frítíðarleiðarin fyri útferðum og frítíðartiltøkum. Í flestu førum búgva nordjobbarar saman ella í nánd hvør av øðrum.

Nordjobb-ráðgevi í Føroyum er Birita Hansen. Í kvøld fer hon at greiða frá verkætlanini Nordjobb. Ungi kollfirðingurin Poul Eli í Homrum, sum ikki minni enn triggjar ferðir hevur roynt Nordjobb, og Kristina Mouritsen úr Havn, sum seinasta summar var í Svøriki, verða eisini við á fundinum.

Fundurin, sum er almennur, verður í Norðurlandahúsinum í kvøld kl. 19.30. Tað er Norrøna Felagið í Føroyum, sum skipar fyri fundinum um Nordjobb.

»Triggjar ferðir havi eg verið í øðrum londum sum nordjobbari. Tvær ferðir í Álandi og eina ferð í Svøriki. Fyrstu ferð var í 1991. Alt var so nýtt og ókent, og eg hevði ikki gjørt mær so nógvar tankar um hvørki Áland ella nakað norðurlendskt samstarv. At eg valdi Áland, komst kanska mest av tí, at oyggjaleikirnir vóru har tað árið, og so alt hetta góðveðrið og sólin, ið vit sum føroyingar í Føroyum ofta mugu ferðast langt fyri at siggja.

Summarið skuldi vísa seg at blíva ógvuliga hendingaríkt og stuttligt. Umframt allar nordjobbararnar kom eg á arbeiðsplássinum eisini í samband við ungfólk úr Finnlandi, Svøriki og Estlandi. Her kann eg til stuttleika nevna, at eini svenskari gentu, eg arbeiddi saman við, møtti eg aftur í 1996, tá vit komu at ganga á sama landbúnaðarskúla í Skåne.

Summarið kom at enda, og eg fór heimaftur við skjáttuni fullari av upplivingum og hugbirtingum um alt, eg hevði sæð og hoyrt. Hetta ætlaði eg avgjørt at royna aftur.

Á vári 1993 fór eg aftur til Álands sum nordjobbari. Hetta vísti seg at skula blíva minst líka stuttligt sum fyrru ferðina.

Summarið 1995 var eg aftur uttanlands sum nordjobbari, hesaferð í Stockholm. Lívið í einum stórbýi sum hesum, við meiri enn einari millión íbúgvum, er sjálvandi nógv øðrvísi enn í Álandi. Men við tí sera hendingaríku frítíðarskránni, ið leiðararnir borðreiða við, fer eingin løta fyri skeyti.

Eg kann út frá hesum trimum ferðum í Álandi og Svøriki við bestu sannføring biðja øll føroysk ungfólk søkja eitt nordjobb. Tað verður uttan iva eitt sera gott minni og eitt upplivilsi fyri lívið. Tað er tað fyri meg!«

(Hugleiðingar um Nordjobb, Poul Eli í Homrum 1997)

Kongshavnar havnastýri nýggja nevnd

Tær fimm kommunurnar kring Skálafjørðin hava valt hesar limir at umboða seg í Kongshavnar havnastýri. Fyri Nes kommunu Súni í Hjøllum, Toftum. Fyri Runavíkar kommunu Kári P. Højgaard, Saltangará. Fyri Gøtu kommunu Jógvan Gregersen, Norðragøtu. Fyri Skála kommunu Jóan P. Petersen, Skálabotni, og fyri Sjóvar kommunu Sofus Johansen.

Nevndin hevur skipað seg við Kára P. Højgaard sum formanni og Sofus Johansen sum næstformanni.

Stórar avbjóðingar liggja fyri framman, nú oljan nærkast, og ferðamannavinnan økist. Tí verður størsta framtíðaruppgávan hjá nývalda stýrinum at vísa á teir møguleikar, ið finnast innan fyri Garðsenda og Raktanga, upplýsir Kári P. Højgaard, formaður í Kongshavnar havnastýri.